

**Dissertatio medica inauguralis, de rheumatismo ... / Eruditorum examini
subjicit Thomas Dromgole.**

Contributors

Dromgole, Thomas, approximately 1750-approximately 1826.
University of Edinburgh.

Publication/Creation

Edinburgi : Apud Robertum Allan, 1800.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/hf8fdtfv>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

RHEUMATISMO.

DISSERTATIO MEDICA

RHEUMATISMO

IN AURICULA

DISSERTATIO MEDICA

IN AURICULA

IN AURICULA

DE

RHEUMATISMO

IN AURICULA

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS,
DE
RHEUMATISMO;

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GEORGII BAIRD, S.S. T.P.
ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NECNON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,
Et Nobilissimae FACULTATIS MEDICAE Decreto;

PRO
GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT
THOMAS DROMGOLE,
HIBERNUS.

AD DIEM 24 JUNII, HORA LOCOQUE SOLITIS.

EDINBURGI:
CUM PRIVILEGIO,
APUD ROBERTUM ALLAN.

MDCCC.

DISSECTATIO MEDICAE INVENTIVAE

VITO BONO PROLOGUE

R H E U M A T I S M O

WHITFIELD, J. D.

ANNUNCIUM

INSTITUTIONIS

D. GEORGI BAIARD, S. J.

RECTORIS

1844

INDIVIDUAL

IN MEDICINA

1844

GRADU

CONFERENTIA

CONFERENTIA

THOMAS, D. D.

1844

ET MEDICINAE

1844

1844

1844

1844

1844

1844

1844

1844

1844

VIRO BONO PROBOQUE,

WHITLEY STOKES, M. D.

COLLEGII SACRO-SANCTÆ

ET

INDIVIDUÆ TRINITATIS,

NECNON,

COLLEGII REGII MEDICORUM DUBLINIENSIS

SOCIO,

ET MEDICINÆ PRACTICÆ PROFESSORI,

HANC DISSERTATIONEM,

ANIMI GRATI SIGNUM,

D. D. D. C. Q.

THOMAS DROMGOLE.

VIRI BONO PROBOQUE

WHITLEY STOKES, M.D.

COLLEGI SACRO-SANCTA

ET

INDIVIDUE TRINITATIS

SACRO-SANCTA

COLLEGI REGNI MEDICORUM DUBLINENSIS

SOCIO

ET MEDICINAE PRACTICAE PROFESSOR

HABITATIONEM

ANIMI GRATI SIGNUM

M.D.C.C.

THOMAS DROMGOL

Digitized by the Internet Archive
in 2020 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b31966822>

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

RHEUMATISMO.

T. DROMGOLE AUCTORE.

CAUSAS et naturam morborum, qui ad phlegmatarum ordinem referuntur, accurate perscrutanti, eos inter homines, antiquissimis etiam temporibus, sese ostendisse, verisimile apparebit. Obnoxii etenim sunt validiores et robusti, et tales primam terræ sobolem fuisse, vetustas omnis testatur. Hominum porro primævorum occupationes, studia, et vitæ genus omne, ut quæ corporis exercitium strenuum, et sæpe violentum exigebant, eos

A

perpetuò

perpetuò exposuerunt hisce temperamenti vicibus, quas convenit, esse horum morborum causas excitantes. Si igitur, mente volvamus, non aliter fieri posse, quàm, quòd ii sese undique obviàm afferebant, vix fatis mirari possumus, quo casu antiqui, quorum in observando sedulitas, et in describendo cura, et fides, sibi, magnas et meritas laudes, vindicaverunt, prætermisissè potuere ullum hujus ordinis morbum intactum, præcipue talem qualis est rheumatismus, tanti momenti, et tam frequenter recurrens. Iis autem certe objicienda est hæc pærtermisissio; nam si ullo in loco videantur, symptomata aliquod rheumatismo proprium et peculiare apte designasse, id ad podagram ab iis relatum inveniemus; ex quibus luculenter apparet, morbum eorum temporibus reverà extitissè, at iis, ut distinctum, incognitum fuisse. Quicquid itaque contra moliatur præjudicium antiquitatis studiosum, re accurate perpensâ, SYDENHAMUS, in morbo hoc describendo, si ad accuratam justamque discriminationem spectemus, primos honores facile obtinebit. Omnibus denique notum est BOERHAAVIUM celeberrimum,

rimum, quo forsan, fui temporis, vix ullus eruditior, aut in antiquorum scriptis versatior, nullam de hoc priùs, in aphorismis suis mentionem fecisse, quàm morbo correptus, edoctior ægritudine, doloribusque factus fuisset. Si quid de eo in medicinæ annalibus, relatum fuisset, num ignorâset BOERHAAVIUS? At ipse fatetur se ibi nil tale invenisse. Quid plura? Si quis adhuc nihilominus hæreat, ad relegendos accuratiùs antiquos cum dimittam, et ego ad rem, mihi legibus hujus almæ Academiæ impositam, pertractandam, quomodocunque id facere poterò, pergam.

Plagas terræ septentrionales rheumatismus potissimum vexat; et in hisce, quas habitamus, insulis, ob cœli tempestatumque mutationes fere perpetuas, quæ corpus variè afficiunt, perspirationisque suppressionem inducunt, per populos late vagatur. At etsi hæc loca ejus sub ditione maxime cadunt, non sunt omnino immunia quæ ad austros propiùs vergunt. Ibi etenim aëris temperies, multis a causis, variatur, et quotidianas quoque mutationes subit non parvas, et etsi hæc vicissitudines

ortum plerumque morbis ferocioribus præbere soleant, nonnunquam etiam rheumatismum producunt.

In insula, cui nomen inditum est Nova Providentia, et quæ, a Zonæ Torridæ confiniis septentrionalibus, duobus tantum gradibus distat, mihi hoc contigit observare. Ibi etenim brevi commoratus, hujusce morbi exemplum unum vel alterum vidi. In uno autem formam chronicam induerat, miserque, qui eo laborabat, per plurimos annos, dolores gravissimos perpeffus est.

Morbus autumno et tempore vernali maxime apparet, mares foeminasque laceffit; utros vero magis inter auctores non bene convenit. Temperamentum autem sanguineum et plenum, ætasque inter pubertatem et vitæ *ακμην*, sexum utrumque opportuniorem reddere videntur.

Quoniam nec a meipso depromere, neque e scriptis auctorum feligere possim, definitionem magis accuratam, quàm, in nosologia habet clarissimus CULLENUS, eam, ipsius etiam in verbis, hic citare non pudet.

“ Morbus

“ Morbus ab externa et plerumque evidente
“ causa ; pyrexia ; dolor circa articulos, muscu-
“ lorum tractum sequens, genua et reliquos majo-
“ res, potius quam pedum vel manuum articulos,
“ infestans, calore externo auctus.”

Morbus nonnunquam incipit cursum, nullis cum signis, quæ suam naturam plane indicant ; nisi quod febris, quæ hoc in casu oriatur, synocham plerumque æmulatur. Nam si morbus gravis sit evasurus sicut in ea, (nempe synocha), stadium frigidum fatis asperum excipit calidum. Ictus arteriarum deveniunt frequentes, pleni, et ut plurimum, duri. Multum augetur corporis calor. Lingua arefcit, et, morbo progrediente, eam albidus mucus obducit. Adest, haud rarò, cynanche, et symptomata nonnunquam comitantur aggravantque dyspnœa et tussis. Pariter etiam, ut in febris inflammatoria, ægri vires non sunt multum depressæ, turbataeque cerebri functiones.

Hoc modo, die uno, biduove, perseverat febris ; quando symptomata, rheumatismum magis discrimi-
nantia

nantia, se produnt. Febrem vero aliquando dolor præcedit, aut simul utrique exoriuntur.

Quum autem primùm nascuntur dolores, pars quædam corporis, potissimum aliqua e juncturis magnis, afficitur. Hic haud diu morantur, sed ad alias transeunt corporis partes, fortasse remotas, aut inter articulos vicinos, nunc hunc, nunc illum cruciantes, versantur. Brevi post febris, symptomatis suis stipata, se comitem jungit, ægrumque miserimum, tempore uno eodemque, torquent cruciatu articulorum nefandi cum nausea, siti, anxietate et aliis, quæ non minus vexant, etsi non tam dolorifice sensum afficiunt. Probe autem observatum est SYDENHAMO clar. quando morbus nunc aliquandiu permanferit, doloribus ingraviscentibus, febrem mitescere; et contrà, dolores minùs acutos evafuros, febri reviviscente.

Dolor nullam sedem certam, stabilemque habet, at articulos magnos potissimum infestat, neque semper minores, utpote pedum, manuumque digitorum, intactos relinquit. Articulos autem figillatim lacerare solet, at nonnunquam, vel plurimos simul corripit

corripit, torquetque, et, si fides auctoribus, non hic sistit gradum, sed aliquando in organa etiam vitalia sævit, ærumnas diras, et lachrymabiles ciens. Tum exoriuntur, anxietas, dyspnœa quæ præfocationem minitatur, cordis palpitaciones, cephalagia immanis, delirium, &c. sicut in hoc, vel illud organum, suum furorem convertit. At si sit æger evasurus, retro-grediente tandem dolore, correptis articulis, omnia symptomata hæc, discrimen ultimum minitantiæ, recedunt.

Profecto, etsi inter medicos disputatum sit, num morbus hic unquam ad interna possit transferri, omnes in hoc sane consentiunt, eum tam late per corpus diffundi, ut sit in eo vix musculus ullus, qui, in casu uno vel altero, non sit affectus, aut saltem morbo non sit obnoxius.

STORKIUS celeberrimus testatur seipsum observasse morbum, ab inguine ad testes translatum; et ibi, cruciatus immanes concitados subsequiebantur convulsiones, animi deliquum, et asphyxia fere mortifera. Uno autem in casu, ægrum, mirum in modum, affectum fuisse ait. Nam a pedum manuumque

numque juncturis, dolor, per corpus universum diffusus, musculos singulos adortus est : articuli omnes, maxillarum exceptis, tetano universali correpti, immobiles facti sunt : oculi tumescentes, et e capite penè extrusi, lachrymas copiosè fuderunt, quæ, genas superfluendo, eas etiam erodebant.

Lectuli calor, aliis in morbis, multum solatii secum affere solet ; quin in hoc omnes aggravat dolores ; qui etiam, nocte appetente, suam sedem apprime mutant, et febris, et cætera symptomata, pejora evadunt.

Sub forma ejus communi, rheumatismum, ab initio, comitantur sudores sponte exorti ; qui ut sint neque tenues, nec copiosi, nec e parte dolenti effusi, vix unquam, aut crisin, aut levamen, inducunt.

Colorem rubrum, simul ac in febre ardente, refert urina, et in morbo recente, nullum deponit sedimentum ; sed in progressu ejus, subinde copiosum, nunc albidum, nunc lateritium, quod, febris remissionem potius, quàm mali terminationem, significat.

nificat. Sanguis emissus crustam coriaceam ostendit : alvi profusio vix unquam occurrit, sæpe suppressio, et fluidæ secretiones omnes sunt, ut plurimum, imminutæ.

Malum, hisce symptomatis plùs minùsve stipatum, progreditur ; quando nunc, vasculis extremis, aut sponte, aut arte, passim laxatis, fit sudor copiosus, et per totum corpus diffusus. Tum quidem non adeo cursitant, auguntve dolores, et symptomata omnia mitescunt ; donec tandem, sudore generali, tenuique jam biduum triduumve persistente, solvitur morbus. Non semper autem hoc modo finitur, nonnunquam vero, at certè rarissimè, ei finem imponunt hæmorrhagia, salivæ profluvium, aut, ut nonnulli volunt, eruptiones cutaneæ.

Rheumatismo acuto decedenti residui interdum sunt et sequelæ, partium quarundem dolores, qui minus vagi, neque feбри comitati, neque calore externo adaucti, speciem morbi chronicam dictam constituunt. In specie hac porro, non rubent articuli, at fiunt persæpe circa eos tumores qui gibbosas et aliquando immobiles reddunt. Sin autem,

quod rarò accidit, ad inflammationem, et suppurationem abierint, ulcera fiunt quæ medicinæ vix cedunt, et quæ, si late repserint, febrem hecticam lethalem possunt inferre.

Señtis cadaveribus hoc morbo peremptorum, in *ligamenta capsularia, bursasque mucosas* effusa, aut inter muscutorum vaginas concreta, materia viscida, et pellucida inventa est. In sectione porro cadaverum, si quando translatio facta fuisset, talis materia (ut perhibetur) se prodit, aut in cerebri ventriculis, aut inter *meninges*; vel si pulmonibus, eo metastasi factâ, laborasset æger, in thorace collecta.

Haudquaquam parvi momenti est; neque in omnibus casibus proclive, posse discrimem hunc morbum interponere, et alios, quibuscum, propter symptomatum quandam similitudinem, potest confundi; non aliter autem effugere queamus, quo minùs mendendi ratione perversâ uteremur, famæ non tantum nostræ, sed etiam, quod multo pejus est, ægrotantis vitæ, fortasse inimicâ.

Rheu.

Rheumatissimum morbi qui propius accedunt sunt syphilis (ut dicitur) confirmata, scorbutus, et podagra. Inter ea autem distinguitur, causis eorum, symptomatisque peculiaribus, et comitantibus diligenter perpenfis.

Si æger se unquam veneno syphilitico exposuisset, et adsunt nonnulla morbo huic peculiaribus, tum quò ad discrimen, omnis statim tollitur dubitatio : sin contrà, ob perniciosum ægri pudorem, aut alias ob causas, aliquid dubii in hac re inest ; tum aliâ viâ insistentes, ægro etiam invito, veritatem expiscare experiamur ; notando nimirum num in guttore ulcuscula adsint, aut ibi olim se prodidere, num eruptiones in cute, ab omnibus aliis ob faciem dissimilem plane distinguendæ, apparent. Hæ vero per cutem corymbos æmulantes, hinc et inde congregantur, et sæpe lentigini haud absimiles maculæ subrubræ, aut potius colorem cupri referentes, sunt ibi identidem indagandæ. Ad hæc addere liceat, quod in syphili ossa, ad partes medias potius quam ad extremitates, et ex eis planæ, et graciliora solent affici. Tibiæ acies anterior ob-

tusa, et in ea, et aliàs in corpore, ossium inæqualitates quæ exostoses audiunt, nonnunquam sunt observandæ : ut et glandularum conglobotarum tumores. Dolores præterea, qui, sicut in rheumatismo acuto, sunt aggravati calore, pyrexia non comitatur. Hæc sunt symptomata præcipua quæ doloribus in syphili rheumaticos referentibus, secundum morbi progressum, plùs minùs accedunt ; et quorum nonnulla simul convenientia, nos de ejus natura certiores reddent.

In scorbuto causæ remotæ, symptomata comitantia, habitus ægri, sese tam obviàm ferunt, et tam maxime discrepant ab omnibus quæ in rheumatismo apparent, ut apud rei medicæ etiam imperitissimos vix est locus errandi. Quapropter, hic non necessarium videtur, aliquod, de re tam manifesta, proferre.

Res autem non sic se habent in arthritide, de qua igitur arctiùs dijudicare oportet : præcipue, quum quædam ex remediis, sicut sanguinis missio, quæ in rheumatismo adhiberi solent, si in illa usurpentur, summâ injuriâ, si non eventu lethali, subministrentur.

Podagram igitur plerumque hæreditariam esse notandum est : et, si fit formâ regulari, paroxysmos in initio non admodum longos habere, eorumque intermissiones bene distinctas : post certa fere temporis spatia morbum recurrere : pedis pollicem, articulosque minores extremitatum ab eo potissimum vexari : et dyspepsiæ symptomata eam prægredi solere.

Podagra irregularis rheumatismum magis æmularatur, sed vix unquam apparet, quin olim impetus formæ magis regularis, præcesserat : et porro, hic certiùs diferimen statui potest, si paucis ex symptomatis supra dictis, dyspepticis præcipue, quæ interdum doloribus supervenientibus cedunt, stipata sit.

DE MORBI CAUSIS ET NATURA.

Rheumatismus frigori, corpori applicato, originem debet ; sed ut talis effectus fiat, alia quædam auxiliari necesse est ; calorem corporis nempe ultra modum adauctum ; partem unam præ cæteris paten-

patentem; aut frigus ipsum aliquamdiu applicatum.

Sed frigoris effectus sunt varii. In corporis conditione igitur, aliquid peculiare inesse oportet, quod hanc, vel illam morbi speciem necessariè inducit. Hoc, inter medicos, causa prædisponens appellatur, et hæc, qualis sit, variæque res quæ eam inducere possint, ab iis sunt memorata; quæ, si adsint, illam aptitudinem præbent, sine qua, aut nullus, aut formæ diversæ, morbus existeret. Inter hæc recensentur temperamentum sanguineum, habitus plenus, evacuationum solitarum suppressio, putà menstruorum, fluxûs hæmorrhoidalis, &c. Debilitas, quæ ex hæmorrhagiis, vel arte, vel sponte, inductis, aut ex hypercatharsi provenit; stimulantium, sicut condimentorum acrium atque diaromatôn, liberalior usus.

Inter has causas notare liceat, quod conditiones quidem diversissimæ, et fere oppositæ, eidem morbo corpus obnoxium reddere creduntur: de his tamen, ut prædispositionem præbentibus, utpote ab auctoribus magni nominis citatis, dubitare

non

non possumus. Præcipuè quum ex observatione diuturna, atque accurata, cui non adversatur experientia magis generalis, provenire dicantur.

Quum autem, secundum eandem auctoritatem, hæ ipsæ corporis conditiones, alios morbos, et (ut perhibetur) diversos quoque procreant; nonne est, unde credamus, maximam similitudinem, si non *identitatem*, inter hos morbos, eosque inter et rheumatismum existere?

Sub conditionibus supra memoratis, dum interim adfunt debilitas, circuitusque sanguinis immixtus, frigus corpori applicatum catarrho ortum promptissimè præbet; et cum frigore juvenas, temperamentumque sanguineum cynanchen, vel pneumoniam gignunt. Sed harum corporis conditionum diversarum singulæ quidem, ut ante dictum est, unà cum causa eadem excitante, rheumatismum inducunt.

In simili igitur corporis statu ex hisce morbis singuli originem habent, causâque communi excitantur; sed unde formas adeo diversas induant, (quanquam hoc posse fieri haud obscurum videtur)

tantum

tantum catenus explicari potest, quatenus intelligere possumus unde contagium idem specificum, morbum, nunc mitem, nunc perquam malignum, symptomatisque lethiferis stipatum inducat; aut unde scrophula interdum in pulmonibus, interdum in oculis, glandulisque diversarum corporis partium, quas variè afficit, sese manifestabit. Idem de multis aliis morbis observare liceat; quorum species, quantumvis dissimiles, quoniam rebus non essentialibus varietatem debent, ad *genus commune* referuntur.

Quod cum ita sit, cur non eandem *identitatem* aliis morbis subesse, qui æquè, (ut patet) ex causâ communi pendent, quanquam nulla manifesta similitudo, in eorum symptomatis appareat, similiter judicemus?

Attamen, si symptomata diligenter consideraremus, et rationem habeamus partium organorum, que affectorum, nos, vel in eorum phœnomenis manifestis, similitudinem magnam inventuros, confido.

Hos

Hos morbos pyrexia æque comitatur, et hæc formam inflammatoriam induit. Cætera symptomata, in unoquoque, febris sæpe præcurrit, interdum sequitur, aut comitatur. Dolor topicus plerisque adhæret. Inflammatio partialis, atque exudatio ex partibus affectis, in omnibus, apparent. Hoc, in pneumonia, manifestum est; sectis enim cadaveribus hoc morbo peremptorum, videre licet pleuram materia viscidâ obtectam, aut humorem ferolum in thoracis cavitatem effusum. Effusio similis, in tumoribus rheumaticis, inventa est. Fluxum, e narium membrana, in catarrho augeri, cuivis quidem cognitum est, similemque effusionem, ex partibus cynanche correptis, fieri, nil est cur dubitemus; quanquam, ob humoris quantitatem, qui semper adest in ore, hoc minime pateat. Hi morbi rursus, eundem fere cursum sequuntur, cum sint ejusdem benignitatis; et si sponte terminentur, hoc fit plerumque, erumpente sudore.

Si præterea consideramus hosce morbos (ut passim videre licet) symptomata sua inter se commiscere, alium inducere alium, aut, conjunctis qua-

si passibus progredi, eorum connexio, (saltem ut mihi videtur), adeo arcta apparebit, ut eos unum tantum efficere morbum credere quadammodo cogemur.

Exempla non defuere, in quibus, rheumatismus, articulis primo occupatis, inde in thoracem transiit, ibique omnia pneumoniæ symptomata, tussim, dolorem, dyspnœam, oppressionem præcordiorum magnam, &c. produxit. In talibus casibus, si pulmones primo affecti fuissent, morbus, proculdubio, pneumoniæ nomen accepisset.

Dolores rheumaticos symptomata pneumoniæ, aut cynanches sæpe catarrhum, et symptomata catarrhalia rheumatismum comitari, cognoscimus. Idem de pneumonia dici potest, in qua, symptomata catarrhalia perpetuo adsunt. Cynanche decedenti nonnunquam succedit rheumatismus acutus. Rei hujusce exemplum, in nosocomio Edinensi, nuperime occurrit.

Ut supra allata porro confirmarem, ex accuratissimo, et jure optimo, celeberrimo CULLENO, locum unum aut alterum mihi citare liceat. In

catarrhi

catarrhi descriptione, hæc habet verba—" The
 " cough occasions pain, especially about the breast;
 " sometimes, together with these symptoms,
 " pains, resembling those of rheumatism, are felt
 " in several parts of the body."—Et paulo post,
 " Some degree of the Cynanche Tonsillaris often
 " accompanies catarrh."—Et iterum, " When a
 " catarrh has been occasioned by a violent cause,
 " &c. it often passes into a pneumonic inflamma-
 " tion, attended with the utmost danger."——
 Hæc apud FRANKIUM legimus, " Vidimus post
 " peripneumonias hyemales, easque *rheumaticas*,
 " moderato morbi impetu, ac sede inflammationis
 " sublimiori loco ascendente, cynanches succes-
 " sisse."

Plura, si necesse sit, adduci possint. Sed ex his-
 ce testimoniis, et ex supradictis, satis (ut opinor)
 constabit, ejusdem causæ operationem, in eodem
 corpore, diversam symptomatum seriem, ex quibus
 nosologi tot morbos effecerunt, producere posse :
 eorumque varietatem, naturæ loci affecti solum de-
 beri. Nonne est æquum igitur concludere, eos,

naturâ gaudere communi? Nam quid inter morbos communem naturam efficit, nisi quòd ab eodem corporis statu pendent, et a rebus eisdem excitantur?

Hoc itaque concessò, causam proximam facile inveniemus, nam cum semel, de horum morborum *identitate*, conveniat, proxima causa unius, etiam cæterorum, et rheumatismi idcirco evadet. CULLENUS, in capite de Catarrho, dicit—"The
 " proximate cause of catarrh seems to be an in-
 " creased afflux of fluids to the mucus membrane
 " of the nose, fauces and bronchia, along with
 " some inflammation affecting these parts."—Eique verisimile videbatur fluxum, unâ cum perspirationis materia conjunctum, ad partes affectas affluere; nam paulo post addit—"Whether, from
 " the suppression of the perspiration, a catarrh be
 " produced merely by an increased afflux of fluids,
 " or whether the matter of perspiration be at the
 " same time, determined to the mucus glands, and
 " there excite a particular irritation, may be uncertain; but the latter supposition is sufficiently
 " pro-

“ probable.”——Sed cur fluxus hicce, nunc ad articulos, nunc ad bronchias, fauces, &c. cursum tenderet? Si rem recte perpendamus, naturam in hoc casu, more solito agentem, proculdubio reperiemus; membranas, etenim, partesque glandulis refertas, morbis inflammatoriis a frigore excitatis plerumque occupari compertum est; et ex phœnomenis, cadaverumque sectionibus, censere adducimur partes similes, sicut *bursas mucosas*, articulorumque organa quæ synoviam fecernunt, et testæ musculorum aponeurotica, in rheumatismo, potissimum affici.

Perspirationis suppressione, e frigore applicato, pro causa rheumatismi, assumptâ, quinam sint hujusce suppressionis effectus, jam inquiremus.

Transmissionem materiæ non parvam, cujus a sanguine separatio ad corporis sanitatem quodammodo confert, per poros cutaneos, in valetudine fausta, semper evadere patet; exercitationique corporis, calori externo, &c. quantitatis rationem respondere. Sed frigoris applicatione, pororum aptitudo ad perspirationem transmittendam, non tantum

tantum imminuitur, verum etiam, in suis vasculis propriis ea, secundum corporis conditionem, plus minus occluditur. Materia hæcce, in corpus retropulsa, præter excretionis imminutæ quæ consequuntur mala, corpus multum conturbare potest. Nam, a sanguine semel discreta, extranea fit, et ab experimentis fatis constat, quales morbos effectus, in vasculos sanguifera admiffa, materia talis producit. Nec acritudo, hoc modo introducta, per renes exitum invenit, quoniam per analyfin urinæ eorum qui rheumatismo laborant, pars tantum tricesima falis qui in sana corporis conditione fecernitur, reperta est *. Nonne igitur existimare liceat, acritudinem hanc, proprio stimulo, sufficere ad excitandam febrem quæ semper morbos inflammatorios e frigore susceptos comitatur, et in articulos conversam, ad hos dolores gignendos, qui rheumatismum designant.

Rheumatismus, etsi dolore sæpe acutissimo cruciat, vix unquam ægrotum morte mulctari invenitur,

* Philosoph. Transact. abridged by Lowth, Vol. III. p. 265.

tur, nisi cum metastasis ad corporis interna contingat, aut quum, alii euidem morbo magis periculoso jungatur. Exempla hujusmodi occurrere, in quibus, frigus, contagiumque, conjunctis quasi viribus, rheumatismum, typhumque simul produxere; hoc quum fit, res est alea periculosa plena, atque eventus non est, absque magno timore, expectandus.

C U R A T I O.

IN morbi hujusce curatione, multa sunt auctoribus prolata remedia, at nulla, nisi experientia generali probata, hic recensere oportet; priusquam vero, ad has sigillatim accuratiusque tractandas descendam, pauca sunt de regimine dicenda.

Diætam vegetabilem, tenuem, datamque parcè oportet, et ab omnibus, quæ vires addere febri et inflammationis vehementiam intendere possunt, summâ curâ abstinendum est. Caro etenim, liquor spirituosus, aut etiam fermentatus, nimis stimulant,
et

et sanguinis cursum, jam febre Bacchante, multo intensiorem quam convenit, magis adhuc accelerant, instigantque. Ab omnibus ergo hujuscemodi, et eandem ob causam, a calore externo nimis adaucto, etiam sub diaphoreticorum usu, ægrum inhibere necesse est. Ei propinentur sæpe et libere, quæcunque diluant, sicut aq. hord. serum lactis, &c. et acrimoniam, si eam adesse credere liceat, obtundant. Omnibus hisce diligenter observatis, non solum fit mitior morbus, sed etiam remedia, ad eum debellandum, valentiora.

Inter remedia autem, in hoc morbo præscripta, primum locum habet sanguinis detractio, at auctores, de quantitate quâ debet sanguis educi, inter se non bene consentiunt; monent vero omnes, qui huic medendi rationi favent, ut sit statimeductus ad primum morbi insultum, nisi sint, aut in habitu ægri, aut in symptomatis, quæ contra suadeant; et hoc, secundum rei necessitatem, iterandum esse unoquoque die ad tertium. Videtur porro magis proficere ad levandos dolores, quo sit citiuseductus. In sanguinis autem detractioe coeli, et loco-

rum

rum ratio est certe habenda. Nam (et notatu dignum est) dum medicorum Edinensium sagacissimi quidem, et exercitatissimi, hanc viam libere ingrediuntur, a medicorum Dubliniensium nonnullis, iisque non parvi nominis, in hoc morbo, mos omnino rejicitur: et ab omnibus aliis, non nisi perparce, admittitur. Rei hujusce sum testis; dum etenim per duorum annorum spatium, in nosocomiis Dunnensi, atque Merceriensi, studio medicinæ incubui, multi, hoc morbo laborantes, intromissi fuere, quorum in curatione, ne minimum sanguinis quidem emissum est. Quantumvis maxime autem Dublinienses a sanguinis detractione abhorreant, adhuc magis medici Waterfordienses, ut qui experientiâ edocti, quam mali effectus semper, ibi loci, hanc medelam sequuntur. Ita est profecto, ut non in hoc malo solum, verum etiam in omnibus aliis, vix ullis symptomatis impelluntur, ut ad eam confugiant. Cœli vitium hic merito culpatur; urbs enim Waterfordium loco uliginoso, humilique jacet, et aëre fruitur tam nebuloso, ut herbæ, quæ

lacubus, paludibusque sunt propriæ, in vicinorum montium cacuminibus vigentes, inveniuntur.

FOWLERUS Eboracienſis, qui, in obſervando ſatis accuratus, et non parvæ experientiæ, videtur, ſanguinis miſſionem, in auxilium melius vocari, quam ut remedium præcipium, ſentit; ſanguiniſque igitur, ex ætate proveſtiore, non plus quam ab octo ad duodecem uncias, et ſi viſum ſit ut repetatur venæſectio, totam quantitatem, ad uncias viginti, et octo tantum, detrahi admonet. Iterata miſſio, quocunque in caſu, ei vix fane arridet, niſi ſymptomata multum ingravescunt; opinionem enim jamdudum traditam, liberiores nempe ſanguinis miſſionem, vires naturæ nimis imminuendo, reditum priſtinæ valetudinis tardum, aut ſpeciem morbi chronicam inducere, unâ cum aliis, amplectitur.

Remedium, attamen, hoc boni habere inter omnes convenit, quod relaxando, corpus remediis quæ mox adhibenda ſunt magis accommodatum reddit. Sudorifica volo. Antequam remedia hæcce adhibeantur, ſtragula lintea e lecto tolli, sub-

subuculamque laneam ægrum induere necesse est, ut fudor, corpore erumpens, absorbeatur.

Sudorificorum diverforum præcipua sunt, tinctura Guajaci volatilis, et pulvis ipecacuanhæ compositus; et quoniam, hæc parem fere vim habere videntur, nil est, cur alterum alteri anteponatur, nisi profecto alvus ægroti sit tarda: in hoc casu certe, tinctura, utpote quæ alvum leniter provocare valet, melius adhibetur; nam etsi, ob *alkali volatile* quod continet, et ab affectione faucium *pharyngisque* inter deglutiendum, nimium stimulare nonnullis potest videri, eam autem totum corpus non ita afficere, ex observatione satis accurata, jam olim compertum est. Tincturâ propinatâ ad drachmas quatuor vel amplius, multum, potus calidus per horas tres quatuorve subinde sumptus ad ejus vim promovendam, valet.

Quibus in casibus profecto pulvis Ipec. comp. feligi debeat, natura ejus fat superque ostendit. Ei etenim opium, ex quo partim componitur, vim somni conciliandi et diarrhœæ sistendæ impertit; si

quando igitur talibus proprietatibus fuerit opus, pulverem indicari sciemus.

Dosis ejus, secundum ægri habitum, quantitate quâ debet adhiberi; variatur a quindecim, ad grana usque viginti; sin autem, post intervalla brevia, eam iterare placeat, quod fortasse certius ad provocandos sudores valet, tum dimidiâ quantitate sumatur omni horâ, vel bihorio, ad tertiam vicem.

Hic obiter autem monendum est, quod sudorifica melius mane quam vespere subministrentur; quia vascula, secretionibus dicata, interdiu magis quam noctu, sua munera præstant.

Ut humores ad corporis superficiem tenore quodam continuo ferantur, non parvi momenti est, et ad hoc multum prodest, si haustus salinus, aqua ammonia acetata, et talia, subinde sumpta sint; aut, si, horâ decubitus, tinctura opii cum vini antimonialis guttis viginti, aut circiter, hauriatur. At sudor erumpens non est plerumque generalis: omnia ergo tentanda sunt, ut ad extremitates, præcipue affectas, eliciatur; hoc, fotuum calidorum ope, commodissime fit.

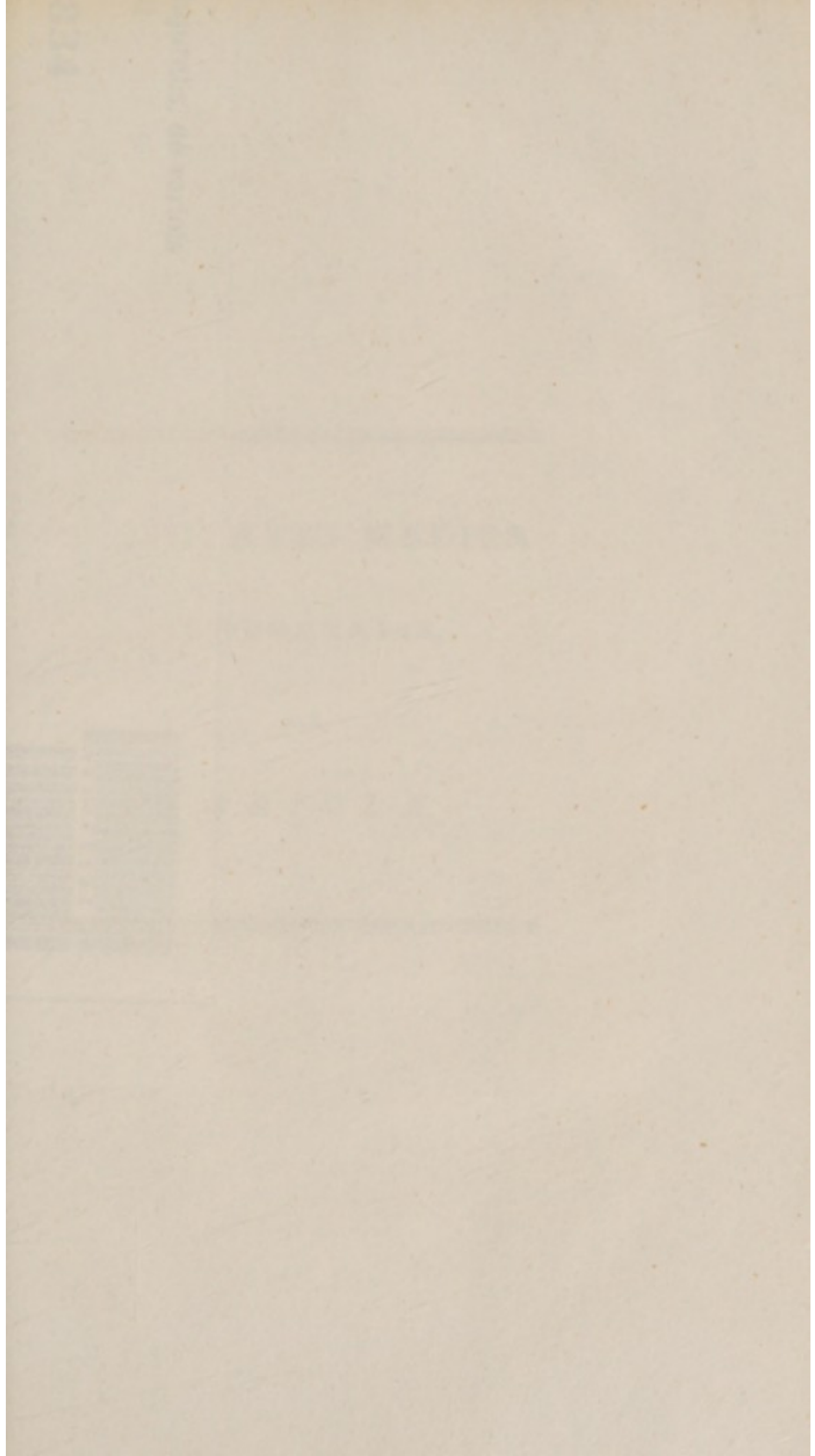
Remediorum topicorum præstantissima sunt hiru-
dines, vel cucurbitulæ, nam vesicatoria, embroca-
tiones, &c. dum febris adest, et dolores sunt ad-
huc vagi, eos tantum a locis dimovent, non autem
expellunt.

Medicamenta purgantia tam multum ægrum
conturbant, qui, motu quidem corporis minimo, do-
lore afficitur, ut boni effectus, qui ea comitari cre-
duntur, minores sunt æstimandi, quam ut eorum
usus exoptari debeat; ne autem nimis irritatio, e
collectione fœcum, ægro oriatur, clysmata, et ea quæ
ore sumpta alvum leniter movent, subinde in auxi-
lium vocari necesse est.

Quum sit jam apyrexia, doloresque leves cum de-
bilitatis sensu tantum maneant, anodyna, quæ hac-
tenus per se nocuissent, nunc, si res postulet, tuto
et commodissime subministrentur. Et ut corporis
robur restituatur, reliquiasque morbi natura excu-
tere valeat, cinchona, gentiana et ex ferro præpa-
rata, suam opem præbebunt: nihil tamen plus ad
vires restituendas valet, quam victus generosioris
usus, ad quem, sed paulatim, redire, permittendus
est æger.

DISPUTATIO MEDICA

IN ADOLESCENTIA

PARISIIS
